

09 Filosofie van het lichaam in de gezondheidszorg

Inleider: Prof. dr. Jenny Slatman (Tilburg/Maastricht)

Lezing 1: verschillende dimensies van lichamelijke in de gezondheidszorg

In de gezondheidszorg wordt het lichaam van patiënten voornamelijk opgevat als een biologisch-genetisch ding: een erfenis van de diep gewortelde cartesiaanse traditie. In de eerste lezing zal ik beargumenteren dat lichamelijke zich op een hele diverse manier kan manifesteren binnen medische praktijken. Hierbij zal ik voornamelijk bespreken hoe fenomenologie (e.g. Husserl en Merleau-Ponty) en sociaal-constructivisme (e.g. Foucault) en sociologie (Bourdieu) een kritiek leveren op cartesiaans dualisme, en op het idee van het lichaam als *res extensa* of machine. Aan de hand van praktijkvoorbeelden zal ik de verschillende dimensies van lichamelijke verder verduidelijken en ook bespreken hoe het onderkennen van deze meervoudigheid zorgprocessen kan verbeteren.

Lezing 2: For sum: ik spreek (dus) ik ben

We leven in een tijd waarin er door medisch-technologische interventies het menselijk lichaam ingrijpend kan worden veranderd, meestal met als doel om een bepaalde ziekte te doen genezen of een beperking op te heffen, soms om mensen beter te maken dan ze al zijn. Denk hierbij aan bionische protheses; gezicht- en handtransplantaties; ingenieuze spraakcomputers; cosmetische chirurgie. Bij al deze interventies wordt de lichamelijke manifestatie van iemand zodanig veranderd, dat je je kunt afvragen of deze persoon nog wel steeds dezelfde (idem) is. In de tweede lezing zal ik ingaan op de kwestie van identiteit na een radicale lichamelijke verandering. De casus die ik daarbij wil bespreken is die van de spraakcomputer. Aan de hand van met name het werk van de Franse filosoof Jean-Luc Nancy zal ik dan betogen dat de materie die er aan bijdraagt dat iemand “ik” kan zeggen ook tot dat ik behoort.

Literatuur:

- Slatman, J. (2008). *Vreemd Lichaam. Over medisch ingrijpen en persoonlijke identiteit*, Amsterdam, Ambo, Hoofdstuk 4 & 5
- Slatman, J. (2013). Lichamelijke in medische praktijken. Verschillende betekenissen van ‘het lichaam’. In M. Schermer, M. Boenink & G. Meynen (Eds). *Komt een filosoof bij de dokter*. Amsterdam: Boom: 49- 62. (te downloaden op: http://www.jennyslatman.nl/?page_id=129)
- Slatman, J. (2014). Multiple dimensions of embodiment in medical practices. *Medicine, Healthcare and Philosophy*. 17(4), p. 549-557 (te downloaden op: http://www.jennyslatman.nl/?page_id=115)
- Slatman, J. & G. Widdershoven (2015). An Ethics of Embodiment: The Body as Object and Subject. In. D. Meacham (Ed). *Medicine and Society. New Continental Perspectives*.

Dordrecht-Heidelberg-New York-London: Springer. p. 87-104 (te downloaden op: http://www.jennyslatman.nl/?page_id=115)

Jenny Slatman studeerde fysiotherapie in Deventer, en filosofie in Amsterdam en Parijs. In 2001 promoveerde ze *cum laude* op een Franstalig proefschrift over Merleau-Ponty aan de Universiteit van Amsterdam. Per 1 januari 2017 is zij benoemd tot hoogleraar Medical Humanities aan de Universiteit Tilburg. Tot 1 januari 2017 was zij hoofddocent binnen de vakgroep metamedica (Health, Ethics and Society) van de Universiteit Maastricht. Haar onderzoek concentreert zich op de betekenis van het lichaam binnen expressie, kunst en de gezondheidszorg. Zij is de auteur van vele (internationale) artikelen, en een aantal boeken (www.jennyslatman.nl). In 2010 ontving zij een prestigieuze VIDI beurs van de NWO voor haar project *Bodily Integrity in Blemished Bodies* (www.mindthebody.eu).

Aantal avonden	2
Plaats	Fontys Sporthogeschool, Theo Koomenlaan 3, 5644 HZ Eindhoven
Tijd	19.30- 21.30 uur
Datum	21 en 28 maart 2017
Thema	09
Kosten	€15,00